

Raadsinformatiebijeenkomst st kleine scholen

Marleen van der Lubbe

04-03-2025

Kleine school is relatief begrip

VERSCHILLEN IN OPHEFFINGS- EN
INSTANDHOUDINGSNORMEN NAAR
GEMEENTE

BEKOSTIGING GAAT UIT VAN KLEINE
SCHOLEN BIJ MINDER DAN 150
LEERLINGEN

Bekostiging

BASISBEKOSTIGING

- Bedrag per school
Bij >100 ll hoger bedrag
- Bedrag per leerling

EXTRA BEKOSTIGING

- Kleine scholen (<150 ll):
startbedrag en verminderings-
bedrag per ll
- Zeer kleine scholen (<23 ll):
extra bekostiging tot aan 23 ll
- Groei: aanvulling bij groei van 4%
of meer t.o.v. teldatum
- Nevenvestiging (≠ dislocatie):
vast bedrag en per ll extra
- Onderwijsachterstanden:
bedrag o.b.v. achterstandsscore
- Nederlands onderwijs anders-
taligen, internationaal georiënteerd

AANVULLENDE BEKOSTIGING

- O.a.
- Arbeidsmarkttoelage: voor
vestigingen met 15% hoogste
achterstandsscores

Criteria instandhouding

GEMIDDELDE SCHOOLGROOTTE

BESTUREN KUNNEN SCHOLEN ONDER OPHEFFINGSNORM INSTANDHOUDEN VIA GEMIDDELDE SCHOOLGROOTTE ONDER BESTUUR ($10/6 \times \text{OPHEFFINGSNORM}$ MET MAXIMUM VAN 290; SCHOOL MINIMAAL 23 LL)

ENIGE VAN RICHTING

DE SCHOOL IS DE ENIGE VAN DE RICHTING BINNEN VIJF KILOMETER EN TELT TENMINSTE 50 LEERLINGEN

ENIGE OPENBARE BASISSCHOOL

DE SCHOOL IS DE ENIGE OPENBARE BASISSCHOOL BINNEN 10 KILOMETER OVER DE WEG GEMETEN EN ER IS BEHOEFTE AAN DE SCHOOL

VERANDERING OP KOMST: [KAMERBRIEF 19 DECEMBER 2024](#)

KLEINE SCHOLEN RELATIEF DUUR

BRON: [Grenzen aan kleine scholen | Advies | Onderwijsraad](#) (2013), [Dorpsschool of leerfabriek?](#) (Oberon, 2020) en [School size effects revisited](#) (Luyten (red), 2014)

Onderwijsraad (2013):

- Uitgaven gemiddelde school (225 ll): € 4.000 per leerling
Uitgaven kleine school (< 24 ll) €11.000 per leerling
- Kosten school met 23 ll € 247.000 en klas met 23 ll op gemiddelde school €92.000

Luyten (2014) en Oberon (2020):

- De gemiddelde kosten per leerling op grotere scholen liggen lager dan op kleinere scholen. De meeste schaalvoordelen zijn daarbij te behalen bij het samenvoegen van kleinere scholen (tot 150 ll).

KLEINE SCHAAAL IS KWETSBAAR

BRON: [Rapport De Staat van het Onderwijs 2020](#) | [Rapport](#) | [Inspectie van het onderwijs](#)

- Kleine scholen (<100 ll) vaker onvoldoende (3 procent) of zeer zwak (1,2 procent)
- Scholen met < 200 ll hebben verhoudingsgewijs meer onderwijzend personeel dan scholen met > 200 ll. Hierdoor in het basisonderwijs circa 3% meer leraren nodig.
- Bij opheffing of samengaan kleine scholen in Utrecht 39 tot 57 fte winst te behalen (uitgaande van zelfde leerkracht-leerlingratio als bij scholen met 200 of meer ll)

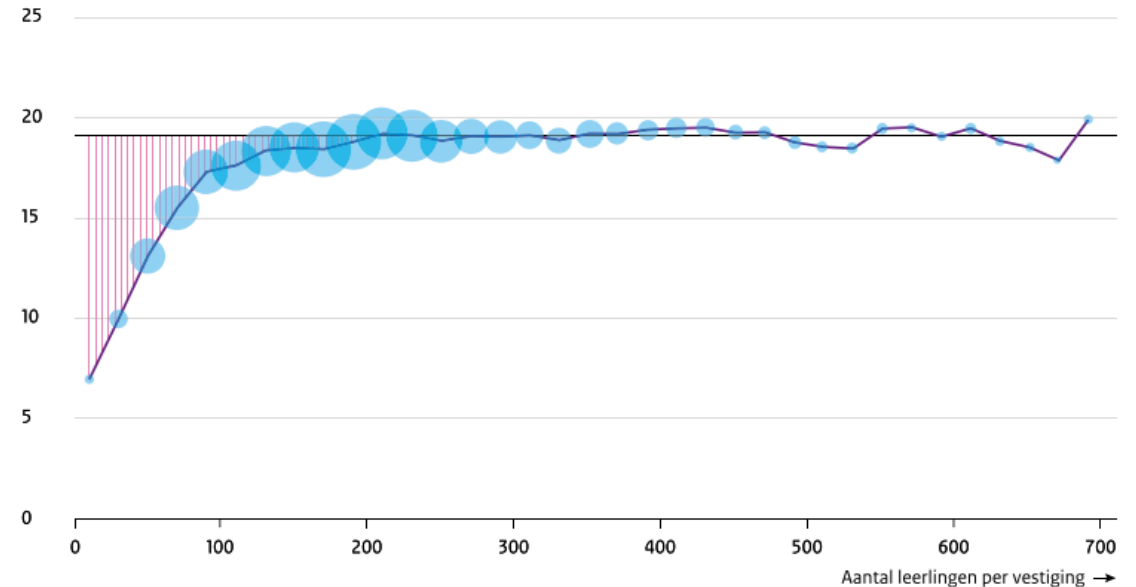
Figuur 14 Doelmatige inzet onderwijsgevend personeel per vestigingsgrootte

Aantal leerlingen per fte naar schoolgrootte

Aantal vestigingen

↑ Aantal leerlingen per fte

Bron: DUO en Inspectie van het Onderwijs

RELATIE SCHOOLGROOTE EN KWALITEIT

BRON: [Onderwijsopkleinescholen.pdf](#) (Rijksuniversiteit Groningen, 2014), [School size effects revisited](#) (Luyten (red), 2014) en [Schaalgroote in het primair en voortgezet onderwijs](#) (Oberon, 2020)

- Geen conclusie mogelijk over effect kleine scholen (<100 ll) op leerprestaties: te weinig (geschikt) onderzoek
- Ook weinig onderzoek naar effect op sociaal-emotionele ontwikkeling
 - Aanwijzingen voor meer zelfstandigheid en hulpvaardigheid leerlingen en meer verticale vriendschappen
- Wel risico's voor onderwijskwaliteit: professionele isolatie leerkrachten en schoolleider, beperkte (specifieke) expertise binnen teams en gebrek aan tijd voor goed (onderwijskundig) leiderschap
- Ook: sociale cohesie en participatie van ouders, leerlingen en leerkrachten op kleinere scholen is iets beter dan op grote scholen

KLEINE SCHOLEN ≠ KLEINE KLASSEN

BRON: [Toolkit Leren en Lesgeven | Onderwijskennis](#) (NRO) en [Kleine klassen: beter voor leerling en leraar | Onderwijskennis](#) (NRO, 2022)

- Kleine scholen hebben niet per definitie kleine klassen
- Relatie tussen klassengrootte en resultaten is ingewikkeld; tegengestelde resultaten
→ Overall: gemiddeld klein effect tegen hoge kosten op basis van zeer beperkt bewijs. Significante effecten pas bij aanzienlijke reductie aantal leerlingen (tot minder dan 20 of 15 leerlingen) en vooral bij jongere leerlingen (onderbouw) en bij soc-eco achterstand en extra ondersteuningsbehoeften
- Effecten indirect en afhankelijk van allerlei condities en procesfactoren. Waarschijnlijk alleen effect als leraren zodanig anders gaan lesgeven dat leergedrag leerlingen verandert
- Voordelen: extra mogelijkheden voor feedback, tijd voor kwalitatieve interactie tussen leerkracht en leerling en voor individuele instructie en feedback (en daarmee differentiatie)
- Grote klassen (30 of meer ll) een ongunstig effect op stress en werkdruk